

Nr 2

Av herr Gustafsson i Borås m. fl. *angående viss tjänstårsberäkning för lärare i de svenska missionssällskapens tjänst.*

I de svenska missionssällskapens tjänst finns anställda åtskilliga lärare, vilka före sitt inträde i missionstjänst innehåft lärartjänster i Sverige av olika kategorier. Dessa missionärer har ofta i respektive länder utfört en gärning av banbrytande betydelse i såväl kulturellt som religiöst hänseende.

Missionens betydelse för skolan kan belysas därav att cirka 80 % av alla skolor söder om Sahara — med undantag av Sydafrikanska Unionen — är missionsskolor och att i länder som Indien och även Kina missionen genom sitt skolarbete inspirerat landets myndigheter att ta nya initiativ icke minst när det gäller den kvinnliga ungdomens undervisning. Missionens skolor har både direkt och indirekt påverkat den kulturella utvecklingen och satt varaktiga spår i de folks liv, där missionen varit verksam.

Denna missionens insats har vunnit erkännande även av sådana personer, som i trohänseende ställer sig oförstående för missionens arbete.

Under de senare åren har de underutvecklade folkens situation kommit oss närmare, och vårt land har iklätt sig ett icke ringa ekonomiskt ansvar för att i någon mån bidra till det industriella och kulturella uppbyggnadsarbetet i t. ex. Pakistan och Etiopien. Intresset för folken i dessa och andra länder har riktat uppmärksamheten på missionen i högre grad än tidigare och ökat förståelsen för dess arbete.

Det synes då vara helt i sin ordning, en gärd av skälighet och rättvisa, att de personer, som lämnat sina befattningar i Sverige för att utföra en fostrar-gärning utanför vårt lands gränser (en gärning helt i linje med det arbete Sverige officiellt understöder), vid återkomsten till Sverige icke får lida oskäligen förluster på grund av en tjänstgöring i ett sammanhang där vårt land genom missionen engagerat sig.

Enligt nu gällande regler förlorar svensk lärare, som av någon anledning avbryter sin tjänst inom svenskt skolväsen, sin tjänstårsberäkning, om bortovaron överskrider tre år. Lärare, som återgår till tjänst, nedflyttas sålunda till den för vederbörande gällande lägsta lönegraden. Denna regel torde få anses vara fullt befogad i de fall vederbörande lärare icke uppehåller något slag av pedagogisk tjänst.

Inom de svenska missionssällskapen finns sammanlagt något över 100 lärare, folkskollärare och akademiker, som tjänstgör både i Sverige och på missionsfälten. Det är visserligen en ringa och begränsad grupp, men

den har kommit att missgynnas genom den ovan nämnda bestämmelsen på ett sätt som säkerligen icke varit avsett.

Då arbetsperioderna på missionsfälten i allmänhet överskrider tre år, kommer dessa lärare icke vid återupptagen tjänst i Sverige i åtnjutande av de förmåner deras tidigare löneklassplacering skulle givit dem rätt till. De lärare det här är fråga om arbetar i respektive missionsländers officiella skolväsende. Skolorna är sålunda statsunderstödda och underställda den officiella inspektionen. De för respektive länder gällande lagarna föreskriver även, att lärare i statsunderstödda skolor skall undergå speciella examina för att få rätt att undervisa. Dessa studier, som alltså följer efter svensk examen, innebär t. ex. för dem som arbetar inom franska och belgiska kolonier att de förutom språket, franskan, införsättes i franskt respektive belgiskt skolväsen. Lärare, som arbetar inom brittiska kolonier eller protektorat, får likaledes genomgå en ettårig kurs vid antingen London University eller Goldsmid's College, London. Denna extra utbildning utöver en svensk lärares normala examina ger en vidare utblick och torde vara av värde även för vederbörandes pedagogiska arbete i Sverige. Den erfarenhet som sålunda vunnits från ett annat lands undervisningsväsen bör väl skäligen inte räknas som ett minus och förorsaka löneklassnerflyttning. Skolornas organisation, läroplaner, pedagogiska metoder etc. skiljer sig föga från vad som tillämpas i Sverige. Lärarna inspekteras mycket ofta av den officiella inspektionen, varvid vederbörandes arbete betygssättes. Tilläggas kan att i Franska Ekvatorial-Afrika all undervisning i av staten inspekterade skolor sker på franska.

Den kategori av lärare det här är fråga om fördelar sig sålunda i fråga om missionsfält och missionssällskap:

Svenska kyrkans mission

Syd-Rhodesia: Cegato, realskola.	
a) fil. kand. och folkskollärare, rektor,	
b) Högre lärarinneseminariet	2
<i>Menene</i> : högre folkskola	
a) fil. mag., rektor	1
<i>Musume</i> : seminarium, 1-årigt	
folkskollärare och folkskollärarinnor	2
<i>Manana</i> : Högre folkskola	
2 folkskollärare	2
	<hr/>
	7

Indien: Ussilampatti, högre läroverk och lärarinneseminarium:

a) folkskollärarinna med teol. kand.	—
b) folkskollärarinna	2
	<hr/>
	2

<i>Tanganyika: Katoke: lärarseminarium</i>	
folkskollärare	1
<i>Kashasha, realskola för flickor</i>	
a) fil. kand. o. folkskollärarynna, rektor	—
b) studenten med småskollär.-examen	2
c) småskollärarynna	1
<i>Bukoba, skolsekreterartjänst</i>	
folkskollärare	1
<i>Kahorore, läroverk för pojkar</i>	
a) fil. mag. rektor	—
b) fil. mag.	—
c) fil. kand.	3
Summa	17

Övriga missionssällskap

(Kongo och Indien)

Svenska Missionsförbundet

9 småskollärare

16 folkskollärare

3 fil. kand.

4 fil. mag.

1 fil. dr

Summa: 33.

(Etiopien och Tanganyika)

Evangeliska Fosterlandsstiftelsen

2 småskollärare

3 folkskollärare

Summa: 5.

(Etiopien och Kongo)

Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner

2 småskollärare

6 folkskollärare

1 fil. kand.

1 fil. mag.

Summa: 10.

(Franska Ekvatorialafrika)

Örebro Missionsförening

4 småskollärare

3 folkskollärare

Summa: 7.

(Kongo)

Svenska Baptistsamfundet

2 småskollärare

5 folkskollärare

1 fil. kand.

1 teol. kand. + fil. mag.

Summa: 9.

(Sydafrika och Indien)

Svenska Alliansmissionen

1 småskollärare

1 folkskollärare

1 fil. kand., rektor

1 seminarielärarynna

Summa: 4.

(Belgiska Kongo och Tanganyika)
Filadelfiaförsamlingens Yttre Mission
10 småskollärare
7 folkskollärare
1 fil. kand.
1 fil. mag.
1 ämneslärare med examen Summa: 20.

Summa lärare på de olika missionsfälten, enligt 1956 års statistik, vilka undervisar i respektive missionsländers officiella, statsinspekterade skolor 105.

Mycket kan anses tala för att personer, som utför en fostrargärning utanför vårt lands gränser i de s. k. missionsländerna fjärran från allt som den västerländska kulturen har att giva, finge behålla de förmåner som deras tjänst i Sverige berättigat dem till i fråga om tjänstårsberäkning, så att de vid återkomsten till hemlandet och vid inträde i tjänst icke behövde vidkännas ekonomiskt avbräck. Av flera skäl avstår vi likväl från ett yrkande i den riktningen.

Däremot måste det anses riktigt att de lärare, det här är fråga om och som har en än vidare utbildning än vad som kräves för lärare inom svensk skola och som, fastän i ett annat land, stått engagerade i modernt skolarbete, icke nerflyttas till den för vederbörande gällande lägsta löneklassen, då tjänst åter sökes i hemlandet. Någon merkostnad för staten skulle ju en sådan ordning icke medföra.

I anslutning till vad i motionen framhållits yrkas därför,

att de lärare, varom här är fråga, vilka kan styrka, att de under bortovaron stått i annat lands skolväsen, må vid sökande och återupptagande av tjänst i hemlandet få tillgodoräkna sig den löneklassplacering de hade då tjänsten i hemlandet avbröts för skoltjänst i utlandet.

Stockholm den 14 januari 1958

Axel Gustafsson

Borås

Axel Rubbestad

James I. A. Dickson

Harald Hallén